

URDIS | We know
books
MICHAEL V. SOLOMON

VULPEA URBANĂ

Traducere din limba engleză
de Domnica Macri

EDITURA VREMEA
BUCUREȘTI
2023

Cuprins

Capitolul 1	
Capcana minții sau cum să știi cine e pe bune și cine se prefacă.....	7
Capitolul 2	
Concediu plătit sau cum să reduci distanța dintre intenții și fapte	15
Capitolul 3	
Mușcătura sau cum să pictezi o vulpe cu albastru	24
Capitolul 4	
Vizita sau de ce să nu faci afaceri cu prietenii	35
Capitolul 5	
Povestea mitologică sau cum memoria ne face ceea ce suntem	46
Capitolul 6	
Un tablou de Franz Marc sau de ce controlul dăunătorilor nu se ocupă de vulpi	55
Capitolul 7	
Femeia din trecut sau de ce uitarea e parte a memoriei	67
Capitolul 8	
Renart vulpoiul sau totul despre trișori	77
Capitolul 9	
Cazinoul sau fascinația de a trăi în afara timpului.....	84

Capitolul 10	
Vânătoarea sau de ce e preferabil să nu te lași prins.....	93
Capitolul 11	
Silver sau cum să gestionezi speranța și frica.....	108
Capitolul 12	
Sophia sau cum să deosebești o vulpe de alta	118
Capitolul 13	
Atelierul lui Steve sau spațiul unde are loc arta.....	126
Capitolul 14	
<i>Metamorfozele</i> lui Ovidiu sau cum poate un prof de desen să declanșeze o transformare.....	140
Capitolul 15	
Flori de castan sau cum se culeg amintirile.....	151
Capitolul 16	
Regina din Teba sau cum să păcălești un monstru.....	161
Capitolul 17	
Magnatul sau cum funcționează industria artei.....	171
Capitolul 18	
Tiresias sau cum să-i învingi pe zeii olimpici.....	180
Capitolul 19	
Falsificatorul sau cum să fii rebel	187
Capitolul 20	
Investigația sau cum să faci ca să avansezi în carieră	197
Capitolul 21	
Siluețele calcate ale lui Moore sau cum să privești panorama londoneză	209

Capitolul 22

Recepția sau de ce este lumea
fascinată de artiști 220

Capitolul 23

Camerele din spate sau cum prietenia
nu are nevoie de lumină ca să înflorească 234

Capitolul 24

Lupta sau de ce să nu pictezi
o regină care se fute 245

Capitolul 25

Stilul personal sau numeroasele fațete
ale lipsei de onestitate..... 253

Capitolul 26

Reușita sau cum să-i pui întrebări Pythiei..... 262

Capitolul 27

Instalația sau cum să-ți faci loc instant
pe piața de artă 277

Capitolul 28

Momentul adevărului sau bunătatea egoistă 286

Capitolul 29

Clara sau cum, uneori,
adicția e exact ceea ce pare 300

Capitolul 30

Expoziția sau când nu mai e suficient
doar să te prefaci 307

Capitolul 31

Adevărata alegere sau cum șansele
vin în perechi 330

Capitolul 32

Necunoscutul sau cum rareori
se încheie poveștile 342

Capitolul 1

Capcana minții sau cum să știi
cine e pe bune și cine se preface

În sfârșit, aproape că îi ieșise. Tabloul cu bobocul de floare era pe jos, la picioarele lui. Christopher Somerset nu mai contenea să-l privească. Poate că bobocul era puțin supradimensionat, nenumăratele nuanțe de roșu cam prea intense, marginile un pic deformate, dar, din tot ce pictase, era reprezentarea cea mai bună a obsesiei lui dintotdeauna: libertatea. Și curând avea să ajungă de pe podeaua prăfuită a bungalow-ului în care locuia la galeria lui Sebastian din Londra. Pentru previzionare.

Christopher se ridică de pe scaun, se îndepărtă de șevalet și își dădu voie să simtă ceva asemănător cu ușurarea. Abia acum își dădu seama de căldură. După zile întregi de hârâituri și pufăituri, aerul condiționat clacase. În cameră se făcuse liniște, dar și foarte cald. Cald și mult praf. Reparatorul fusese programat să vină încă din ajun, dar în această țară toridă ajungeai să te obișnuiești cu întârzierile, așa cum te obișnuiai cu praful atotprezent pe care vântul deșertului îl vâra prin ramele crăpate ale ferestrelor.

Ideea lui Sebastian păruse la început nebunească, apoi înspăimântătoare. O expoziție într-o galerie din West End în schimbul promisiunii că nu se va mai așeza niciodată la o masă de blackjack. Cum de știuse

prietenul lui, Sebastian, că pictura avea să-i țină în frâu pulsionile? Christopher n-avea idee - dar era clar că funcționase cu succes. Senzația de plăcere pe care o resimțea pictând îl tempera. Învățase cum calmul pânzei îl ajuta să îmblânzească zgomotul și energia vieții și cum, cu fiecare trăsătură de penel, frustrarea iscată de limitarea opțiunilor se transforma în ceva mult mai suportabil. Aproape că avea gustul libertății.

Christopher își șterse fruntea transpirată și privi în jur, la celelalte tablouri cu flori sprijinite de pereții camerei de zi. Din fiecare lipsea acea tușă finală, eliberatoare. Nu pentru prima dată, simți o împunsătură de regret că acceptase atât de ușor condiția lui Sebastian. Dacă și-ar mai fi luat timp de gândire, să mai dea o raită pe la masa de joc, să-și ia un ultim rămas bun, poate că și-ar fi amintit că fiecare operă de artă e un pariu. Dar la momentul respectiv nu încăpuse loc de nostalgii. Apucase cu amândouă mâinile șansa expoziției: șansa de a demonstra că putea deveni un artist așa cum visase. Acum, mai aproape de adevăr - și de termenul de predare - nu putea decât să se întrebe cum de se amăgise într-atâta sau ajunsese atât de arogant, încât să creadă că poate picta *libertatea*, acea stare trecătoare, cu multele ei înțelesuri: ca o floare gata să înflorească, cu promisiuni mai mari decât poate îndeplini și, dacă o încerci, cu un gust mai dulce decât îi e parfumul.

Dacă n-ar fi fost expoziția, toate celelalte tablouri, cu excepția acestui boboc, ar fi fost de aruncat. Însă acum avea nevoie de ele. Sebastian îi ceruse să expună nu un tablou, ci o întreagă serie. În ziua de azi, pictorii lucrează mereu în serii. Christopher se mai uită odată la fiecare, pe rând. Poate, se gândi, dacă le-ar relua, ar putea găsi tușe care să le facă mai relevante - sau să le trimită definitiv la lada de gunoi. Ar putea avea noroc, așa cum mai avusese de atâtea ori. Cu un zâmbet șmecher, se întreabă dacă Sebastian n-ar considera

și asta un joc de noroc. Până la urmă, nu era totul un joc de noroc? Nu trăiau, de fapt, într-o lume la voia întâmplării?

Soneria îl smulse pe Christopher din reverie. Porni pe coridor către ușa din față a bungalow-ului. Când o deschise, valul de căldură de afară îi tăie respirația. În fața lui stătea un tânăr cu o barbă neagră tunsă scurt și cu ochi negri. Avea o legitimație pe care i-o înfipse în față, atât de aproape, încât Christopher trebui să se dea un pas înapoi ca s-o poată vedea. Când privirea i se ajustă, reuși să distingă sigla roșie a companiei de întreținere a complexului. *În sfârșit*, se gândi el.

– Unde e unitatea? întrebă bărbatul. Sunteți omul de serviciu?

În Anglia, Christopher s-ar fi zburlit la asemenea întrebări directe și la tonul abrupt, dar învățase repede că aici lucrurile funcționau altfel. Deșertul avea propria sa etichetă, care venea cu un set de reguli complicate și nuanțate – reguli care lui i se păreau uneori din altă lume, dar care totuși erau reguli. De cele mai multe ori, era recunoscător dacă i se vorbea în engleză. Limba locală se dovedise inaccesibilă pentru el.

– E în camera de zi, spuse Christopher. Așteaptă să fie reparată.

Bărbatul avu o ezitare.

– Ambasadorul e acasă?

– Nu-i aici, răspunse Christopher, absent. Coborând privirea, observă că omul nu avea trusă de unelte. N-aveți nevoie de scule? Nu prea cred că am pe-aici.

Tânărul strecură mâna în buzunar și scoase un patent și o șurubelniță.

– Asta e tot ce-mi trebuie.

Christopher îl pofti înăuntru și închise ușa.

– Ceai? îl întrebă. Era un obicei de-al lui. Indiferent de țară, le oferea întotdeauna meseriașilor ceai, în încercarea de-a le câștiga bunăvoința.

Bărbatul clătină din cap, privindu-l pe Christopher cu ochii lui întunecați.

– Atunci o să fac unul pentru mine, zise Christopher. O luă pe coridor, trecu de camera de zi și intră în bucătărie. Bărbatul îl urmă. Porni cana electrică și se sprijini de blat așteptând să fiarbă. Pe fereastră, vedea bungalow-ul ambasadorului. Bărbatul trebuie să-i fi urmărit privirea, pentru că atunci când se reîntoarse spre el, Christopher îl găsi cu ochii fixați afară, spre cealaltă parte a complexului. Dacă tot sunteți aici, vă puteți uita și la robinetul ăsta? Se pare că a început să curgă.

Bărbatul își îndreptă atenția către chiuvetă și smuci stângaci valvele de dedesubt. Nu părea că se pricepe deloc, iar lui Christopher i se insinuară primele îndoieli. Oare nimerise unde trebuie? Poate că și ambasadorul chemase un meseriaș, care greșise bungalow-ul, se gândi Christopher. Sau poate că omul se dădea drept reparator, doar ca să poată sări peste coada la vize și să scape de perioadele de așteptare, atât de lungi prin părțile acestea. Oricare ar fi fost motivul, nu părea deloc meseriaș, indiferent ce scria pe legitimație.

– Cât credeți că o să dureze? Christopher își păstră calmul în voce. În țara asta nu era o idee bună să-ți pierzi răbdarea.

Bărbatul ridică privirea de sub chiuvetă și dădu din umeri.

– Aveți măcar idee ce faceți cu valvele alea?

În loc să răspundă, bărbatul se ridică și se întoarse să se uite din nou pe fereastră.

– Unde e ambasadorul? întrebă el încet.

– Păi v-am spus, pufni Christopher. Nu-i aici.

– Când vine? Omul răsuci în mână patentul.

Christopher începu să simtă o neliniște palpabilă. Întrebările despre ambasador erau dubioase și nu-i plăcea cum îl privea omul ăla, jucându-se cu patentul. Era timpul, se gândi, să scape de el. Dar cum?

Cana electrică se închise și Christopher turnă apa clocotită într-o ceașcă, dând puțin pe alături. Orice ar fi fost pe cale să se întâmple, se hotărî să-și bea ceaiul în camera de zi. În fond, era și un buton de panică acolo. Cu ceașca în mână, vru să iasă din bucătărie.

– Încotro? Era mai mult un lătrat, decât o întrebare.

Christopher puse frână. Un val de adrenalină îi străbătu corpul. Simțea pericolul. În tăcere, își evaluă opțiunile. Nu avea mai mult de cinci pași până la ușa din față. Putea să-i arunce ceaiul în ochi și să fugă. Ar fi fost afară înainte ca omul să poată reacționa. Dar, chiar în timp ce socotea pe unde să scape, își dădu seama că n-ar fugi nici în ruptul capului. Nu-i stătea în fire. El trebuia să-și joace mâna. Era slăbiciunea lui.

– În camera de zi. Să vă arăt aerul condiționat care nu merge, zise și ieși din bucătărie.

Omul îl urmă. Christopher îi auzea pașii ușori în urma lui. Intră în cameră și se întoarse spre el. Bărbatul se opri în prag și privi picturile înșirate pe jos și de-a lungul pereților.

– Sunt ale dumneavoastră? întrebă.

– Da, atenție când intrați. Să nu călcați pe ele. Christopher îi arătă cu degetul unitatea de aer condiționat fixată pe perete. Asta e cea care s-a stricat ieri.

Ignorând aparatul, reparatorul traversă camera și se postă deasupra uriașului boboc roșu. Se aplecă și își plimbă mâna pe deasupra suprafeței neregulate, urmărind pensulația, ca un clarvăzător care convoca spiritele sau ca un om în doliu, agățându-se de mort.

– Dumneavoastră l-ați pictat?

Deși momentul era ciudat și neplăcut, Christopher simți că și-ar fi dorit ca tablourile lui să se bucure de o asemenea atenție și la Londra.

– Vă place? întrebă.

– Nu. Răspunsul suna definitiv, dar era prea ostentativ ca să fie sincer.

— Nu e terminat. Așa cum nici libertatea nu e, spuse Christopher.

Bărbatul scuipe pe covor.

— Habar n-aveți de libertate.

Christopher o luă ca pe un afront. Bobocul de trandafir era cea mai clară expresie a libertății pe care reușise să o picteze.

— Vă plac mai mult celelalte? Arată pe rând către fiecare tablou.

— Nici despre flori n-aveți habar. Bărbatul se întoarse către Christopher. Pentru o clipă, în ochii i se ivi o strălucire. Care apoi se stinse. Chipul îi împietri. Țsta nu e bungalow-ul ambasadorului! exclamă. Vocea i se aspri și i se gătui. Ochii i se îngustară. Unde-am ajuns? Am greșit casa! Duceți-mă la ambasador. În clipa asta!

Și își descheie haina. Peste piept avea ceva ce semăna cu o vestă de sinucigaș.

Lui Christopher îi sări inima. Într-o secundă, își aminti de zilele de instruire pentru serviciul diplomatic, când fusese prelucrat exact pentru genul ăsta de întâlnire. Avertismentele că n-ai cum să fii îndeajuns de pregătit. Asigurările ridicole că șansele de a fi aruncat în aer în acest complex de locuințe bine păzit erau de trei ori mai mici decât cele de-a muri într-un accident de avion. Fuseseră doar vorbe.

— Unde stă ambasadorul? întrebă omul, apucând cele două fire care atârnav din vestă.

Christopher observă gestul. Înțelese că omul încerca să-i arate hotărârea lui de a-și detona vesta și știa că mișcarea era menită să producă frică și supunere. Dar lui nu reuși decât să-i declanșeze instinctul de jucător. Bărbatul luă iar firele între degete, jucându-se cu ele. Ceva din disperarea vinovată a gestului îl făcu pe Christopher să se întrebe: oare omul ăsta chiar avea o bombă? Dacă se prefăcea? Se prefăcea că e reparator.

Se prefăcea că e sinucigaș cu bombă. Când de fapt era cu totul altcineva. Această incertitudine îi spori și mai mult cheful de a juca, de a-și dovedi că încă e capabil să gestioneze imprevizibilul, bluful. Dar mai întâi avea nevoie de o plasă de siguranță. Prefăcându-se că se dezechilibrează, se sprijini de bibliotecă și apăsă butonul de panică ascuns. În curând aveau să vină paznicii. Până atunci, putea să-și facă de cap.

— Vesta asta, zise, arătând-o cu degetul și observând tremuratul vizibil al propriei mâini, e pentru ambasador? Sau ca să mă convingi pe mine să te las să-l vezi pe ambasador?

Omul îl privi, cu gura ușor întredeschisă. Poate că se așteptase să-l vadă cum cade în genunchi de îndată ce vede vesta, cum se roagă de îndurare, cum face tot ce i se spune. Întrebările îl încurcau. Christopher decise să le continue. Cel puțin așa avea să-i țină mintea ocupată și gândurile departe de cele două fire. Bărbatul dădu să vorbească, dar Christopher i-o luă înainte.

— Poți să-l vezi pe ambasador sau poți să păstrezi vesta. Ai de ales. Nu se poate amândouă. Ambasadorul va fi la el în bungalow doar dacă îmi predai mie vesta.

Șocat și de tocmeală, și de absurditatea ei, omul începu să se enerveze.

— Ești nebun? Ți s-a urât cu viața? Ambasadorul ori e, ori nu e aca...

— E ca pisica lui Schrödinger.

— Ce?

— Pisica lui Schrödinger. E un experiment de gândire. Ai auzit de el?

Omul apucă firele și mai strâns.

— Unde e ambasadorul?

— E despre realitate și de unde vine realitatea. Christopher simți cum îl cuprinde o senzație stranie

de disociere. Se vedea din afară, cum se îndepărtează de fereastră, pe unde știa că urmează să intre paza, vedea cum sar stropii de salivă de pe buzele bărbatului, cum i se umflă pieptul când respiră și cum i se măresc ochii întunecați, se vedea apoi iar pe sine cum continuă să vorbească și să tot vorbească, taman despre pisica lui Schrödinger. Lucrurile pot fi în mai mult de un singur fel, simultan, continuă el cu voce tare. Pot fi ceva și opusul aceluia ceva, în același timp. Doar când realitatea se frânge într-o posibilitate sau alta putem să...

– Taci dracului.

Nu atât imprecizia scuipată fu cea care îi închise gura lui Christopher, cât piciorul bărbatului, care se înfipse în centrul tabloului cu bobocul, sfâșiind pânza și distrugând pictura. Christopher privi ce se întâmpla și deodată încetă să fie cel care observă calm din afară și reveni în propria piele, năpustindu-se, da, *năpustindu-se* asupra teroristului cu vestă de sinucigaș, apucându-l de haină și trăgându-l de lângă tablou. Dar acesta era mai puternic decât Christopher și, când își puse mâinile în jurul gâtului lui și începu să strângă, degeaba încercă el să i le desfacă și să se smucească din strânsoare. Fără să-i dea drumul, bărbatul îl trase pe Christopher prin cameră și îl pironi de ușă. Sufo-cându-se, Christopher dădu disperat din mâini, bătând pe suprafața de lemn, în căutarea clantei sau a orice altceva.

Niște siluete întunecate năvăliră în încăpere, trântindu-i pe amândoi la podea. Christopher privi cum talpa unui bocanc se îndrepta spre capul lui. Ce păcat că o să rateze explozia, se gândi, înainte de a leșina.

Capitolul 2

Concediu plătit sau cum să reduci distanța dintre intenții și fapte

Christopher coborî pe Whitehall și făcu la dreapta pe King Charles Street. Avea ultima ședință cu psiholoaga de la Foreign Office. Ambasadorul însuși insistase să-l trimită la Londra pentru această terapie - pe care o numise „ședințe pentru sindrom posttraumatic” - și, nepreaavând de ales, Christopher se conformase.

Se întorsese de trei săptămâni. Londra, cândva atât de familiară, i se părea acum haotică și copleșitoare. Îi pomenise psiholoagei că întoarcerea acasă fusese dificilă. Ea îi spusese că e ceva frecvent, numit „șoc cultural invers”, și îl readusese la incidentul din cartierul diplomatic. Poate dacă el s-ar fi prefăcut frustrat, izolat, deprimat, anxios sau nervos, ar fi avut voie să vorbească și despre altceva decât despre confruntarea cu teroristul - poate despre mariajul lui pe butuci sau despre dependența de jocuri de noroc cu care se lupta din greu, poate despre zbaterea de-a-și regăsi locul în Londra. Dar nu, vorbeau doar despre incident, trecând în revistă detaliile iar și iar și iar.

Când ajunse la clădire, îi sună mobilul. Un număr necunoscut.

- DI Somerset? Suntem de la International Movers. Ajungem la dumneavoastră în următoarea oră. Vă rugăm să vă asigurați că e cineva acasă.

– International...? începu Christopher, dar persoana închisese deja. De ce venea compania de mutări? El nu-i chemase. Oare Agnes decisese în cele din urmă să plece?

Cu mintea plină de întrebări fără răspuns, intră în clădire, trecu prin enervantul proces uzual de control al identității și fu condus într-o cămaruță de la etajul al doilea. Psiholoaga nu era acolo. În locul ei, o femeie cu părul tuns băiețește și cu buzele nerujate stătea pe un scaun în mijlocul încăperii, cu ochii pironiți în ecranul alb prins pe perete. Când îl zări, se ridică și îi strânse mâna.

– Anne Miller, resurse umane, spune, așezându-se la loc și poftindu-l, printr-un gest, să ia și el loc.

– Nu sunt sigur că am ajuns unde trebuie. Trebuia să mă văd cu dr...

– Dr. Rowe, desigur. Întâlnirea a fost anulată. Doamna doctor a considerat că ultima ședință nu mai e necesară.

– Și de ce nu am fost anunțat din timp?

– Totul s-a decis în ultima clipă, mă tem. Dar n-ați făcut drumul degeaba. Ambasadorul ar dori să vă vorbească.

– Care ambasador?

– Ambasadorul dumneavoastră.

Chiar în clipa aceea, ecranul de pe perete se luminează, dezvăluind chipul ambasadorului, cu ochelarii cu lentile groase și zâmbetul lui forțat.

– Somerset, spuse acesta.

Christopher își reținu un frison. Îi dispăcea să i se spună pe numele de familie.

– Domnule, răspunse.

– Mă bucur să văd că ești bine.

– Ce s-a întâmplat cu omul? întrebă Christopher. Cu teroristul.

Ambasadorul ignoră întrebarea, îndreptându-și spatele și privind drept în cameră.

— Somerset, mă tem că nu mai este necesar să te întorci aici.

Christopher păli.

— Mă dați afară? De ce?

În ochii ambasadorului se ivi o urmă de iritare.

— Nu a fost avertizat? Anne?

— Îmi pare rău, domnule. Nu am avut timp să-l pregătesc pe domnul Somerset.

— Pentru Dumnezeu, Miller, asta e treaba ta, de-asta te plătim.

— Îmi pare rău, domnule.

— Deci Somerset nu știe nimic?

Vorbeau de parcă el nici nu era acolo. Christopher se uită de la unul la altul, mormăind ceva ce păru să-i capteze atenția ambasadorului.

— Ce-ai spus? Spune cu voce tare, Somerset.

— Am spus: sunt aici, domnule. Puteți vorbi direct cu mine.

Ambasadorul ridică o sprânceană.

— Într-adevăr. Atunci permite-mi să fiu direct. În munca noastră există proceduri. Protochoale. Facem lucrurile într-un anumit mod și le facem ca la carte. Numai amatorii își asumă riscuri.

— Nu văd ce riscuri mi-am asumat. Mi-am îndeplinit întotdeauna sarcinile impecabil. — Am revăzut imaginile camerelor de securitate, Somerset. Pisica lui Schrödinger? Ce-a fost în capul tău?

Christopher înțelese deodată încotro se îndreptau lucrurile.

— Trăgeam de timp, zise. Încercam să-l împiedic să facă vreo tâmpenie înainte să vină paznicii. Îi venea să-i strige *Ți-am salvat viața, bulangiule*, dar știa că nu și-ar fi făcut niciun serviciu.

— De-aceea l-ai întrebat de tablourile tale? De-aceea voiai să-i afli opinia? Despre *pictura* ta? Pentru că trăgeai de timp?